

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wyzwania RODO

Warszawa, 31 maja 2019 r.
Katarzyna Kos

Plan wystąpienia

1. Wstęp

2. **Wyzwania stojące przed nami w związku z RODO** – zasady przetwarzania danych osobowych oraz prawa osoby, której dane dotyczą

- a. Wybrane wyzwania w zakresie interpretacji prawa
- b. Wyzwania stojące przed administratorem w zakresie wybranych obowiązków

3. **Wyzwania stojące przed RODO**

- a. Ważenie wartości
- b. Stopień ochrony danych osobowych zwykłych a stopień ochrony danych wrażliwych
- c. Specyfika prawa krajowego a RODO

4. **Zakończenie**

Wyzwania stojące przed nami w związku z RODO

Wyzwania w zakresie interpretacji RODO

1. **Relacja pojęć prawa krajowego do pojęć prawa unijnego**
 - a. **Tożsamość pojęć w prawie krajowym i RODO?** – należy pamiętać o tym, że pojęcia stosowane w prawie krajowym mogą nie oznaczać tego samego, np. pojęcie administratora

Art. 15 ust. 3 RODO

3. Administrator dostarcza osobie, której dane dotyczą, **kopię danych osobowych podlegających przetwarzaniu**. Za wszelkie kolejne kopie, o które zwróci się osoba, której dane dotyczą, administrator może pobrać opłatę w rozsądnej wysokości wynikającej z kosztów administracyjnych. Jeżeli osoba, której dane dotyczą, zwraca się o kopię drogą elektroniczną i jeżeli nie zaznaczy inaczej, informacji udziela się powszechnie stosowaną drogą elektroniczną.

Art. 27 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

1. Dokumentacja medyczna jest udostępniana:

[...]

2) przez sporządzenie jej wyciągu, odpisu, **kopii** lub wydruku;

b. Uprawnienia wynikające z prawa krajowego a uprawnienia wynikające z RODO

Powstaje pytanie, czy przepisy krajowe – wprost nieodnoszące się do RODO, aczkolwiek dotyczące ochrony danych osobowych – można traktować jako konkretyzację postanowień RODO. Czy tego rodzaju uszczegółowienie jest sprzeczne z RODO należy uznać, że istnieją równoległe dwa uprawnienia?

Przykłady

Art. 15 ust. 3 RODO

3. Administrator dostarcza osobie, której dane dotyczą, kopię danych osobowych podlegających przetwarzaniu. **Za wszelkie kolejne kopie**, o które zwróci się osoba, której dane dotyczą, administrator **może pobrać opłatę w rozsądnej wysokości** wynikającej z kosztów administracyjnych. Jeżeli osoba, której dane dotyczą, zwraca się o kopię drogą elektroniczną i jeżeli nie zaznaczy inaczej, informacji udziela się powszechnie stosowaną drogą elektroniczną.

Art. 28 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (od 4.05.2019 r.)

2a. Opłaty, o której mowa w ust. 1, nie pobiera się w przypadku udostępnienia dokumentacji medycznej:

1) pacjentowi albo jego przedstawicielowi ustawowemu po raz pierwszy w żądanym zakresie i w sposób, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 i 5 oraz ust. 3;

Art. 16 RODO

Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora **niezwłocznego sprostowania** dotyczących jej danych osobowych, które są nieprawidłowe. Z uwzględnieniem celów przetwarzania, osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania uzupełnienia niekompletnych danych osobowych, w tym poprzez przedstawienie dodatkowego oświadczenia.

Art. 160 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego

§ 1. Strony mogą żądać sprostowania lub uzupełnienia protokołu, nie później jednak jak na następnym posiedzeniu, a jeśli idzie o protokół rozprawy, po której zamknięciu nastąpiło wydanie wyroku - dopóki akta sprawy znajdują się w sądzie. Od zarządzenia przewodniczącego strony mogą odwołać się do sądu w terminie tygodniowym od doręczenia im zarządzenia.

§ 2. Zapis dźwięku albo obrazu i dźwięku nie podlega sprostowaniu.

2. RODO a koncepcja otwartości prawa (*open texture*)

Wiele pojęć zawartych w przepisach RODO podlega wykładni dynamicznej. Oznacza to, że zakres obowiązków administratora jest zmienny i uzależniony np. od aktualnej wiedzy technicznej.

- art. 5 ust. 1 lit. f RODO

Dane osobowe muszą być przetwarzane w sposób **zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo** danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, **za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych** („integralność i poufność”).

- art. 24 ust. 1 RODO

Uwzględniając charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze zagrożenia, administrator wdraża **odpowiednie środki techniczne i organizacyjne**, aby przetwarzanie odbywało się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i aby móc to wykazać. Środki te są w razie potrzeby poddawane przeglądom i **uaktualniane**.

- **Podejście oparte na ryzyku** (*risk based approach*), do którego stosowania są obowiązani administratorzy, jest konsekwencją otwartej tekstowości RODO w zakresie zabezpieczeń przetwarzanych danych osobowych. Wymaga ono indywidualnej oceny ryzyka naruszenia ochrony danych osobowych i dobrania odpowiednich środków zabezpieczających.

3. Pojęcia nieostre

Znaczenie tego rodzaju pojęć w założeniu nie zmienia się w czasie. Trudno jednak jednoznacznie przesądzić o ich treści, np.:

- „wyraźnie uregulowane”
- „niewspółmiernie duży wysiłek”
- „niekorzystnie wpływa”
- „względy interesu publicznego w dziedzinie zdrowia publicznego”
- „szczególna sytuacja”

Wyzwania stojące przed administratorem

1. Wykonywanie obowiązku informacyjnego

Art. 13

1. Jeżeli dane osobowe osoby, której dane dotyczą, **zbierane są od tej osoby**, administrator **podczas pozyskiwania** danych osobowych podaje jej wszystkie następujące informacje.

Art. 14

1. Jeżeli danych osobowych **nie pozyskano od osoby**, której dane dotyczą, administrator **podaje osobie, której dane dotyczą**, następujące informacje.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, administrator podaje:

a) **w rozsądnym terminie** po pozyskaniu danych osobowych - najpóźniej w ciągu miesiąca - mając na uwadze konkretne okoliczności przetwarzania danych osobowych;

b) jeżeli dane osobowe mają być stosowane do komunikacji z osobą, której dane dotyczą - **najpóźniej przy pierwszej takiej komunikacji** z osobą, której dane dotyczą; lub

c) jeżeli planuje się ujawnić dane osobowe innemu odbiorcy - **najpóźniej przy ich pierwszym ujawnieniu**.

Art. 14

5. Ust. 1- 4 nie mają zastosowania, gdy - i w zakresie, w jakim:

a) osoba, której dane dotyczą, dysponuje już tymi informacjami;

b) udzielenie takich informacji okazuje się **niemożliwe** lub **wymagałoby niewspółmiernie dużego wysiłku**; w szczególności w przypadku przetwarzania do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych, z zastrzeżeniem warunków i zabezpieczeń, o których mowa w art. 89 ust. 1, lub o ile obowiązek, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, może uniemożliwić lub poważnie utrudnić realizację celów takiego przetwarzania. W takich przypadkach administrator podejmuje odpowiednie środki, by chronić prawa i wolności oraz prawnie uzasadnione interesy osoby, której dane dotyczą, w tym udostępnia informacje publicznie;

c) pozyskiwanie lub ujawnianie jest **wyraźnie uregulowane prawem** Unii lub prawem państwa członkowskiego, któremu podlega administrator, przewidującym odpowiednie środki chroniące prawnie uzasadnione interesy osoby, której dane dotyczą; lub

d) dane osobowe **muszą pozostać poufne zgodnie z obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej** przewidzianym w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, w tym ustawowym obowiązkiem zachowania tajemnicy.

Wyzwania w ramach wykonywania obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 13 RODO

Należy pamiętać, że w przypadku obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 13 RODO **brak jest wyłączeń** analogicznych do tych zawartych art. 14 RODO. Zatem:

- RODO nie zwalnia z obowiązku informacyjnego w sytuacji, gdy jest on niemożliwy do spełnienia
 - W szczególności kontrowersyjne zagadnienie kamer w samochodach, dronów
- RODO nie zwalnia z obowiązku informacyjnego w sytuacji, gdy istnieje niewspółmiernie duży wysiłek w jego wykonaniu
 - W szczególności gdy nie dysponujemy danymi kontaktowymi do osoby, od której pozyskaliśmy dane

Ponadto wykonując obowiązek informacyjny należy mieć na względzie inne zasady RODO, m.in. **zasadę minimalizacji danych**. Z tego względu zasadniczo nie należy gromadzić dodatkowych danych osobowych w celu wykazania jego wypełnienia (np. zbieranie oświadczeń o zapoznaniu się z klauzulą informacyjną w związku z monitorowaniem ogólnodostępnej imprezy).

Wyzwania w ramach wykonywania obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 14 RODO

- Należy pamiętać, że w przypadku obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 14 RODO informacje należy przekazać osobie, której dane dotyczą, a nie przekazującemu dane
- Obowiązek z art. 14 RODO a zasada minimalizacji danych
- Obowiązek podania informacji w sytuacji, gdy osoba, której dane dotyczą, dysponuje już nimi w związku z art. 13 RODO – obowiązek wskazania źródła danych
- Obowiązek ograniczenia przetwarzania danych wynikający z art. 18 RODO a obowiązek informacyjny wynikający z art. 14 RODO

3. Obowiązek dostępu do danych

Art. 15 RODO

1. Osoba, której dane dotyczą, jest uprawniona do uzyskania od administratora **potwierdzenia, czy przetwarzane są dane osobowe** jej dotyczące, a jeżeli ma to miejsce, jest uprawniona do **uzyskania dostępu do nich oraz następujących informacji:**

[...]

2. Jeżeli dane osobowe są przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, osoba, której dane dotyczą, ma prawo zostać poinformowana o odpowiednich zabezpieczeniach, o których mowa w art. 46, związanych z przekazaniem.

3. Administrator dostarcza osobie, której dane dotyczą, **kopię danych osobowych podlegających przetwarzaniu. Za wszelkie kolejne kopie, o które zwróci się osoba, której dane dotyczą, administrator może pobrać opłatę w rozsądnej wysokości wynikającej z kosztów administracyjnych.** Jeżeli osoba, której dane dotyczą, zwraca się o kopię drogą elektroniczną i jeżeli nie zaznaczy inaczej, informacji udziela się w powszechnie stosowanej formie elektronicznej.

4. Prawo do uzyskania **kopii, o której mowa w ust. 3, nie może niekorzystnie wpływać na prawa i wolności innych.**

Wyzwania w ramach wykonywania obowiązku wynikającego z art. 15 RODO

- Brak zwolnień analogicznych do tych wynikających z art. 14 ust. 5 RODO
 - Art. 11 RODO
 1. Jeżeli cele, w których administrator przetwarza dane osobowe, nie wymagają lub już **nie wymagają zidentyfikowania przez niego osoby**, której dane dotyczą, administrator nie ma obowiązku zachowania, uzyskania ani przetworzenia dodatkowych informacji w celu zidentyfikowania osoby, której dane dotyczą, wyłącznie po to, by zastosować się do niniejszego rozporządzenia.
 2. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, administrator może wykazać, że nie jest w stanie zidentyfikować osoby, której dane dotyczą, w miarę możliwości informuje o tym osobę, której dane dotyczą. W takich przypadkach zastosowania nie mają art. **15-20**, chyba że osoba, której dane dotyczą, w celu wykonania praw przysługujących jej na mocy tych artykułów **dostarczy dodatkowych informacji pozwalających ją zidentyfikować**.
 - Administratorzy wykonujący zadanie publiczne powinni dodatkowo pamiętać o ograniczającym ten obowiązek art. 5 i art. 5a ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych
- Dostarczenie danych kompletnych
- Dostarczenie danych właściwej osoby

4. Obowiązek sprostowania

Art. 16 RODO

Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora **niezwłocznego sprostowania** dotyczących jej danych osobowych, które są nieprawidłowe. Z uwzględnieniem celów przetwarzania, osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania uzupełnienia niekompletnych danych osobowych, w tym poprzez przedstawienie dodatkowego oświadczenia.

Wyzwania w ramach wykonywania obowiązku wynikającego z art. 16 RODO

- Brak zwolnień analogicznych do tych wynikających z art. 14 ust. 5 RODO
 - Art. 11 RODO
- Kwestia sprostowania „wszystkich danych”
- Kwestia sprostowania danych właściwej osoby
- Czy sprostowanie powinno wywoływać skutki wsteczne?
 - Art. 8a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych: „Skorzystanie przez osobę, której dane dotyczą, z uprawnienia do sprostowania lub uzupełnienia danych osobowych, o którym mowa w art. 16 rozporządzenia 2016/679, nie może skutkować zmianą wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu ani zmianą postanowień umowy w zakresie niezgodnym z ustawą”.

Wyzwania stojące przed RODO

1. Ważenie wartości

a. Prawo do autonomii informacyjnej a pozytywne obowiązki państwa w zakresie ochrony danych osobowych

- Ograniczenie możliwości przekazywania danych, czy ich upubliczniania jest formą ograniczenia prawa do autonomii informacyjnej, a w konsekwencji ograniczać również inne prawa jednostki
- Problem rozumienia zgody w RODO
- Art. 9 ust. 4 RODO „Państwa członkowskie mogą zachować lub wprowadzić dalsze warunki, w tym ograniczenia w odniesieniu do przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych lub danych dotyczących zdrowia”.

b. Prawo do ochrony danych osobowych a prawa i wolności innych osób

- Czy RODO odpowiednio zabezpiecza prawa i wolności administratora? – czy istnieją odpowiednie klauzule generalne pozwalające dokonywać wazenia wartosci?
- Art. 15 ust. 1 lit. g RODO: „Osoba, której dane dotyczą, jest uprawniona do uzyskania od administratora potwierdzenia, czy przetwarzane są dane osobowe jej dotyczące, a jeżeli ma to miejsce, jest uprawniona do uzyskania dostępu do nich oraz następujących informacji: jeżeli dane osobowe nie zostały zebrane od osoby, której dane dotyczą – **wszelkie dostępne informacje o ich źródle**”
- Art. 15 ust. 3 RODO: „Prawo do uzyskania kopii, o której mowa w ust. 3, nie może niekorzystnie wpływać na prawa i wolności innych” (a zatem przepis ten nie dotyczy prawa dostępu do informacji)

2. Stopień ochrony danych wrażliwych

- Restrykcyjne ograniczenie katalogu w art. 9 ust. 2 wskazującego przypadki, w których możliwe jest przetwarzanie danych wrażliwych może prowadzić do ograniczenia innych praw i wolności jednostki
- Jednak czy RODO nie zawsze chroni intensywniej dane wrażliwe? – art. 9 ust. 2 lit. e
RODO: przetwarzanie dotyczy danych osobowych w sposób oczywisty upublicznionych przez osobę, której dane dotyczą; brak takiej przesłanki w art. 6 ust. 1 RODO

3. Specyfika prawa krajowego a RODO

Sytuacja osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

- Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – jako jedyny podmiot prowadzący działalność gospodarczą – może być nie tylko administratorem, ale również podmiotem danych.
- Może to prowadzić do zróżnicowania uprawnień podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Przykład

Art. 22b ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie informacji gospodarczych

1. Każdy ma prawo dostępu do **dotyczących go informacji gospodarczych** przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 14–18.
2. **Osoby fizyczne** mają prawo dostępu do przechowywanych przez biuro danych osobowych ich dotyczących **na zasadach określonych w rozporządzeniu 2016/679**. Wysokość opłat, które biuro może pobrać zgodnie z rozporządzeniem 2016/679, określa cennik uchwalany przez zarząd biura.
3. Dostęp do danych w zakresie, o którym mowa w ust. 2, dla dłużników będących konsumentami jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy.
4. W przypadku **podmiotów niebędących osobami fizycznymi**, dostęp do danych, o którym mowa w ust. 1, **podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, która nie może być wyższa niż 0,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę** ustalanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177).